

9. Plusz munkaerőt igénylő feladatok

Ebben a zárófejezetben összefoglaljuk a felügyeleti hatóságok megnövekedő munkamennyiségével kapcsolatos vizsgálat megállapításait. Az adatvédelmi rendelet (a továbbiakban: GDPR) rendelkezéseiből adódó új hatáskörök és feladatok alapján megnövekedett munkaterhet prognosztizálunk, amiből levezetjük a felügyeleti hatóságok megnövekedett munkaerő-igényét, figyelembe véve az eddigi és ezután is fennálló szükséges tevékenységek ellátását is.

A következő alfejezetekben röviden ismertetésre kerülnek a folyamatos feladatvégzéssel járó új tevékenységek, ezek tartalma és az ezek ellátáshoz szükséges végzettség (9.1), bemutatásra kerül az ideiglenes feladatok elvégzéséhez szükséges tevékenységek időbeli sorrendje (9.2), továbbá a GDPR melletti más szabályozások és változások következtében megnövekedett munkaerő-igény is (9.3). Végül megkíséreljük a megnövekedett humán erőforrás igényt számszerűsíteni (9.4) és rámutatunk a rendszeres időközönkénti felülvizsgálat szükségességére (9.5.)

Mindazonáltal csak olyan megállapításokat tudunk tenni, amelyek általánosan érvényesek az összes felügyeleti hatóságra. Hogy ezek az egyes hatóságokra nézve ugyanúgy megállják a helyüket és személyzeti intézkedéseket eredményeznek-e, az adott hatóság funkciójától, jellegétől, és gyakorlati működésétől függ.

9.1. Megnövekedett munkaerő-igényű területek

Az alábbiakban területenként összefoglaljuk az 5-8. fejezetben ismertetett, a GDPR végrehajtása szempontjából releváns többletfeladatokat, amelyekhez aztán hozzá lehet rendelni az emberi erőforrásokat. Hogy ezeket a területeket valóban így kell-e átalakítani, az az egyes felügyeleti hatóságok jelenlegi szervezeti struktúrájától függ. Mindenesetre a feladatkörök létrehozása során szempont lehet a munka megosztásának, összevonásának vagy támogatásának lehetősége, csakúgy, mint a tevékenységek szétválasztásának vagy önálló szervezésének szükségszerűsége vagy ajánlottsága.

9.1.1. Adatvédelmi ellenőrzések és intézkedések

A nem állami szektorra nézve a felügyeleti hatóságainak központi feladata továbbra is az adatkezelési műveletek ellenőrzése és a GDPR megsértésének megszüntetésére irányuló intézkedések meghozatala lesz. Ez érinti az GDPR 57. cikk (1) bekezdés a) és h) pontjában említett feladatokat és az 58. cikk (1) bekezdés a), b), d) e) és f) pontjában, valamint (2) bekezdés a) - g) pontjában említett hatásköröket. Ezek a tevékenységi körök azonban az élet minden területét lefedő digitalizálás és az adatkezelés globalizációja következtében folyamatosan bővülnek. A GDPR 3. cikk (2) bekezdésének „teljesítés helyének elve” az ellenőrzési feladatok bővítéséhez vezet. Ezen a területen a GDPR rendelkezéseinek nem meghatározott módon történő megfogalmazása és technikai semlegessége is észrevehető. Ezeknek a rendelkezéseknek az adatkezelés új formáinak és céljainak megfelelő, egyedi esetekben való alkalmazása komoly jogi és műszaki képzettséget követel.

A nem állami szektorbeli adatkezelés felügyeletével kapcsolatos tevékenységek köre szintén bővül azáltal, hogy az érintett személyek és az őket képviselő szervezetek a GDPR 77. cikke alapján panasszal fordulhatnak a felügyeleti hatóságokhoz és kérhetik a panaszok rövid határidővel történő feldolgozását. Mivel a panaszok átfogó és intenzív feldolgozása bírósági úton kikényszeríthető, a panaszok feldolgozása sok többletfeladattal jár a felügyeleti hatóságokra nézve. A nem állami szektorban új tevékenységi területek jelennek meg, amint a felügyeleti hatóság tanúsító vagy ellenőrző szervezeteket akkreditál, ekkor ugyanis a GDPR 41. és 43. cikke értelmében a felügyeleti hatóságnak kell ezek tevékenységét felügyelnie. Ha a felügyeleti hatóság megállapítja, hogy a szervezet az akkreditációs feltételeknek nem vagy már nem felel meg, vagy ha a szerv intézkedései nem összeegyeztethetők a

GDPR-ral, a 43. cikk (7) bekezdése vagy 41. cikk (5) bekezdése alapján visszavonja a szervezet akkreditációját.

Míg a nem állami szektort érintő tevékenységek köre bővül, de strukturálisan és tartalmilag nem nagyon változik, addig az állami szektorban az adatkezelési műveletek és adatvédelmi kockázatok nemcsak több ráfordítást igényelnek a felügyeleti hatóságok részéről, hanem állami szervekkel szembeni beavatkozási hatáskört is ruház a hatóságokra. A GDPR 78. cikk (2) bekezdésében említett jogorvoslathoz való jog következtében a felügyeleti hatóságok ellenőrző és tanácsadó hatóságból valódi felügyeleti hatósággá alakulnak, amelyek utasítási és tiltó jogkörrel is rendelkeznek. Mindez jelentősen kiszélesíti az adatvédelemmel kapcsolatos jogi tevékenységek körét, amelyek fontossága a GDPR nem meghatározott rendelkezései miatt is megnő. Ezt a megnövekedett igényt bizonyos mértékig lehet enyhíteni, ha a német jogalkotó a GDPR 6. cikk (2) bekezdését úgy alkalmazza, hogy az állami szektorban megtartja a jelenleg hatályos terület-specifikus adatvédelmi törvényt. A nem állami szektor adatkezelését ellenőrző felügyeleti hatóságoknál az adatvédelmi jogászok és műszaki szakemberek számát tevékenységi körönként 1-3 fővel növelni kell. A szövetségi tartományi hatóságok által felügyelt területekre további 2-3 adatvédelmi jogász felvétele lehet indokolt.

9.1.2. Együttműködés az Európai Unióban

A GDPR 60-76. cikke szerinti Európai Unión belüli, illetve 50. cikke szerinti nemzetközi együttműködéssel kapcsolatos feladatok teljesen újak a felügyeleti hatóságok számára, amelyek ellátásához szervezetileg és személyzetileg is alkalmazkodniuk kell.

A GDPR 4. cikk 23. pontja szerinti határokon átnyúló adatkezeléssel kapcsolatos minden felügyeleti eljárás és minden panasz azt eredményezheti, hogy a felügyeleti hatóságok fő vagy érintett felügyeleti hatósággá válnak és a GDPR 60. cikke szerint együtt kell működniük egymással. Ez bonyolult folyamat, amelyhez szoros határidők társulnak és az érintett felügyeleti hatóságok közötti konfliktus esetén bonyolult, intenzív és esetleg unalmas egyeztetésekhez vezethet. Az egyéb felügyeleti hatóságokkal folytatott egyeztetések, a tervezetek és állásfoglalások előkészítése és a közös álláspont kialakítása ezáltal lényegesen nehezebb lesz, mivel szükség esetén az ismereteket idegen nyelven, az adatvédelmet máshogyan szabályozó és másfajta adatvédelmi gyakorlatot folytató (pl. a felügyeleti hatóságok nem jogszabályi szintű szabályozásai, kézikönyvek formájában nyújtott gyakorlati segítség, stb.) tagállami jogrendszerekből és tapasztalatokból kell beszerezni.

Nem minden felügyeleti hatóságnak kell a 30 másik tagállam ismereteihez és tapasztalataihoz tartania magát. Az alapfeltevés az, hogy a németországi felügyeleti hatóságok egymás között megoszthatják ezt a feladatot, specializálódhatnak, és az ismereteket megoszthatják egymással. Ez egyfelől csökkenti a munkaterhet, másfelől viszont növeli is, hiszen így egy adott felügyeleti hatóságnak egy adott terület „specialistájává” kell válnia.

Ha a felügyeleti hatóságok között nem jön létre egyezség, akkor az ügyben az egységesség érdekében a GDPR 64. cikke szerinti véleményezési eljárást, a 65. cikk szerinti vitarendezési eljárást és esetleg a 66. cikk szerinti sürgősségi eljárást kell kezdeményeznie az Európai Adatvédelmi Testületnél, stratégiákat és érveket kell kidolgoznia, valamint állásfoglalásokat és beadványokat kell megfogalmaznia. Ehhez pedig szükséges a Testület munkájának folyamatos nyomon követése vagy saját állásfoglalás kiadása előtti megismerése. Azonban az adatvédelmi felügyelet munkatársai mindennapi munkájuk mellett nem tudják folyamatosan nyomon követni az uniós szintű fejleményeket, ezért ezt a feladatot át kell adni.

A felügyeleti hatóságok közötti együttműködéshez tartozik a kölcsönös segítségnyújtás is, amely a GDPR 61. cikke szerint kötelező jelentősége az egységes digitális piaccal igencsak megnő. A határokon átnyúló adatkezelés során a felügyeleti hatóság vagy egy másik hatóságtól kér, vagy egy másik számára nyújt segítséget. A kölcsönös segítségnyújtás a GDPR 61. cikk (1) bekezdésének 2. mondata értelmében „különösen információkérésekre és felügyeleti intézkedésekre, például az előzetes engedélyezés és egyeztetés, az ellenőrzés és a vizsgálat lefolytatása iránti megkeresésekre terjed ki.” Az előírt

határidőkön belüli kölcsönös segítségnyújtás teljesítése érdekében minden felügyeleti hatóságnak meg kell tennie a megfelelő előkészítő intézkedéseket.

A határokon átnyúló adatkezelésnél előfordulhat, hogy a felügyeleti hatóság egy másik tagállami felügyeleti hatósággal közös műveleteket hajt végre vagy a hatáskörébe tartozó ügyben közös művelet végrehajtására hív fel egy másik hatóságot. A belső és külső közös műveletek végrehajtására tehát minden felügyeleti hatóságnak fel kell készülnie, ki kell alakítania a végrehajtással kapcsolatos eljárásmodot és ki kell jelölnie azokat, akik ezeket a közös műveleteket koordinálják.

A felügyeleti hatóságok számára fontos és nemes feladat az Európai Adatvédelmi Testületben való együttműködés. A GDPR 57. cikk (1) bekezdése értelmében minden felügyeleti hatóságnak hozzá kell járulnia a Testület tevékenységéhez. Ez nemcsak azokra az eljárásokra vonatkozik, amelyekben a felügyeleti hatóság érintett, hanem vonatkozik minden más jogalkotói tevékenységre, és az egységességi mechanizmus vagy vitarendezési eljárás során a Testület által hozott egyedi döntésekre is, ugyanis még ha a felügyeleti hatóság nem is érintett az adott eljárásban, a döntést iránymutatásként tudja felhasználni saját tevékenysége során. Éppen ezért a Testület tevékenységeit minden felügyeleti hatóságnak figyelnie és értékelnie kell.

Abban az esetben, ha nem érintett a testületi eljárásban, a német adatvédelmi törvény 18. §-a alapján a felügyeleti hatóság részt vesz a közös álláspont kialakításában. Ez megköveteli, hogy a német felügyeleti hatóságok minden testületi eljárást ismerjenek, értékeljenek, más felügyeleti hatóságokkal megvitassanak és velük közös álláspontot alakítsanak ki.

A globális adatvédelem biztosítására irányuló nemzetközi együttműködés fontossága információcserére, konkrét adatvédelmi problémák megvitatására, a globális adatvédelem általános problémáival kapcsolatos nemzetközi egyeztetésre és a nemzetközi adatvédelmi hálózatok fenntartására kötelezi a felügyeleti hatóságokat (GDPR 50. cikk).

Az uniós és nemzetközi együttműködés teljesítéséhez szükséges humán erőforrás-igény számításánál figyelembe kell venni, hogy a GDPR 52 cikk (4) bekezdése kifejezetten megköveteli a tagállamoktól, hogy biztosítsák a felügyeleti hatóságok részére a feladatok hatékony ellátásához szükséges erőforrásokat.

Megjegyzendő, hogy ezek a feladatok egyértelmű kötelezettségekkel és szigorú, feszes határidőkkel járnak, és a felügyeleti hatóság még nagy munkateher mellett sem halaszthatják későbbre az egyes rész munka folyamatokat. Éppen ezért az állományt nem egy kicsi és átlagos munkateherre, hanem nagyfokú terhelésre kell felkészíteni. Még a nem állandó, hanem eseti jellegű kölcsönös segítségnyújtás és közös műveletek vonatkozásában is úgy kell kialakítani az állományt, hogy a felügyeleti hatóság nagy munkateher mellett is képes legyen előkészíteni, szervezni, irányítani és értékelni ezeket a tevékenységeket.

Az új tevékenységi területen ajánlott létrehozni egy külön részleget, amely szorosan együttműködik a felügyelt területekkel, de egyúttal az uniós intézményekre, hálózatokra, együttműködési formákra és döntésekre, valamint más tagállamok adatvédelmi törvényeire, kultúrájára és gyakorlatára alapozva sajátos szaktudást halmoz fel. Megjegyzendő továbbá, hogy ennek a részlegnek javarészt angol és esetleg más hivatalos uniós nyelven kell végeznie a munkáját. Ennek a részlegnek kell lebonyolítania az együttműködéssel, egységességi mechanizmussal, vitarendezéssel, sürgősségi eljárással, kölcsönös segítségnyújtással és közös műveletekkel kapcsolatos eljárásokat, hogy ezáltal támogassa és tehermentesítse az érdemi értékelést végző szakterületeket.

Ennek az új részlegnek legalább egy vezetőből, egy nemzetközi tapasztalattal rendelkező képzett adatvédelmi jogászból, 3-4 adatvédelmi jogászból, egy igazgatási ügyintézőből és egy idegennyelv-tudással rendelkező titkársági munkatársból kell állnia.

9.1.3. Az adatvédelem kommunikálása

A GDPR lényegesen nagyobb hangsúlyt fektet az adatvédelmi joggal kapcsolatos kommunikációra, különösen a felügyeleti hatóságok hatáskörébe tartozó tanácsadásra. Mindez tükröződik a GDPR 57. cikk (1) bekezdés c), d), e), i), l) m) és n) pontjaiban, csakúgy, mint a hatásköröket felsoroló 58. cikk (a) bekezdés d), (2) bekezdés a), és (3) bekezdés a) és b) pontjaiban.

Ahhoz, hogy az alapjogokat érintő legújabb kockázatokat és legújabb védelmi mechanizmusokat ismerjék, és ezekről tájékoztatást tudjanak nyújtani, a felügyeleti hatóságoknak a GDPR 57. cikk (1) bekezdés i) pontja alapján folyamatosan figyelemmel kell kísérniük az adatkezeléssel kapcsolatos fejleményeket. Ez az alapja a jogalkotók, az adatkezelők és érintett személyek részére nyújtott adatvédelemi tanácsadásnak.

A GDPR 57. cikk (1) bekezdés c) pontja kimondja, hogy a felügyeleti hatóság „a tagállami joggal összhangban tanácsot ad a nemzeti parlamentnek, a kormánynak és más intézményeknek és szervezeteknek a természetes személyek jogainak és szabadságainak a személyes adataik kezelése tekintetében történő védelmével kapcsolatos jogalkotási és közigazgatási intézkedésekről.” Ezért a felügyeleti hatóság a GDPR 58. cikk (3) bekezdés b) pontja alapján „saját kezdeményezésére vagy kérésre a személyes adatok védelmével kapcsolatos bármilyen kérdésben véleményt bocsát ki a nemzeti parlament, a tagállami kormány vagy a tagállami joggal összhangban más intézmények és szervezetek, valamint a nyilvánosság részére.” A tanácsadás speciális formája jelenik meg a GDPR 36. cikk (4) bekezdésében a törvényjavaslatok vonatkozásában.

A felügyeleti hatóságnak egy fontos kommunikációs feladata jelenik meg a GDPR 57. cikk (1) bekezdés d) pontjában, amely alapján a felügyeleti hatóságnak fel kell hívnia az adatkezelők és adatfeldolgozók figyelmét kötelezettségeikre, és tanácsot kell adnia az adatvédelmi tisztviselők részére.

Ezen túlmenően a felügyeleti hatóságnak gyakran kell majd intenzíven kommunikálnia az adatkezelőkkel és adatfeldolgozókkal és akár megelőző intézkedések formájában tanácsot adni nekik.

Mindez vonatkozik az adatvédelmi hatásvizsgálatra is, hiszen a GDPR 57. cikk (1) bekezdés d) pontja alapján az adatkezelők figyelmét fel kell hívni az adatvédelmi hatásvizsgálat szükségességére. Az adatkezelők részére tájékoztatást kell nyújtani a hatásvizsgálat kezdeményezésével és lefolytatásával, valamint a GDPR 36. cikke szerinti előzetes konzultációval kapcsolatban, továbbá arról, hogy a hatásvizsgálat eredményeként részére adatvédelmi intézkedések megtételére vonatkozó ajánlásokat adhat a hatóság. Mindezek teljesítése érdekében a felügyeleti hatóságoknak koncepciót kell kidolgozniuk arra vonatkozóan, hogy milyen eljárásban, milyen módszerrel, milyen kritériumok szerint milyen megállapításokat lehet tenni és hogyan lehet a kockázatokat megszüntetni.

A kommunikációs feladatok a GDPR 25. cikkének (beépített és alapértelmezett adatvédelem) alkalmazása szempontjából is fontosak. Az adatkezelők és adatfeldolgozók csak akkor fogják ezt a rendelkezést végrehajtani, ha a felügyeleti hatóságok ehhez ágazat- és technológia-specifikus információt, alapot, javaslatokat, ösztönzést és támogatást nyújtanak.

Harmadszor, a felügyeleti hatóságoknak a GDPR 57. cikk (1) bekezdés n) pontja és 42. cikke alapján ösztönöznie kell az adatvédelmi tanúsítási mechanizmusok létrehozását. Ennek kommunikálása során a felügyeleti hatóságnak a tanúsítvány előnyeire kell rámutatnia, tanácsadást és támogatást kell felajánlania és a tanúsítvány kiállítását kérő felkérésére tanúsító szervezetként kell eljárnia.

Végezetül, a felügyeleti hatóság a magatartási kódexek kidolgozása során is tanácsot ad. A GDPR 57. cikk (1) bekezdés m) pontja alapján, a 40. cikk (1) bekezdésére figyelemmel, a felügyeleti hatóságoknak ösztönözniük kell az ilyen kódexek kidolgozását és ezekről véleményt kell kibocsátaniuk. Utóbbira a GDPR 58. cikk (3) bekezdés d) pontja alapján van hatásköre a felügyeleti hatóságnak.

A jogalkotókkal és az adatkezelőkkel folytatott kommunikáció mellett a felügyeleti hatóságnak a nyilvánosság részére is felvilágosítást kell nyújtania a személyes adatok kezelésével kapcsolatos

kockázatokról, előírásokról, garanciákról és jogokról. A hatóságok ezt a fajta oktatási feladatot általános közérdekű felhívásokkal, valamint a veszélyeztetett csoportoknak, különösen gyermekeknek, szóló speciális programokkal tudják végrehajtani. Erre egyrészt a GDPR 59. cikke értelmében kötelezően elkészítendő éves jelentések, másrészt pedig az adatvédelmi kockázatokkal kapcsolatos oktatási anyagok és egyéb képzési és tájékoztatási tevékenységek szolgálnak. Ezek jelentik az alapját a nyilvánosság tájékoztatására irányuló kommunikációs koncepcióknak, amelyeknek lehetőség szerint a tartós hatásokra, és a tartományi médiahatóságokkal és oktatási intézményekkel való együttműködésre kell fókuszálnia.

A felügyeleti hatóságoknak fel kell állítaniuk egy adatvédelmi kommunikációval foglalkozó részleget, amely szorosan együttműködik a társadalmi kapcsolatokért, az ösztönző és támogató projektekért, a specifikus konzultációkért és oktatási munkáért felelős szakterületekkel.

A specifikus konzultációk, valamint az ösztönző és támogató projektek nagyfokú jogi és műszaki ismereteket és kompetenciákat feltételeznek. Az adatkezelők, adatfeldolgozók és adatvédelmi tisztviselők csak ezzel a kettős szakértelemmel adott tanácsokat fogják komolyan venni és értékelni. Mivel a GDPR az eddigi szabályozásoknál és gyakorlatoknál lényegesen nagyobb hangsúlyt fektet az előzetes konzultációra, továbbá az adatvédelmi hatásvizsgálat ösztönzése és támogatása, az adatvédelmet biztosító technológiák fejlesztése, a tanúsítás és az eljárási kódexek új feladatként jelennek meg, ezen a területen 2-3 adatvédelmi jogászra és 2-3 adatvédelmi informatikusra van szükség. A társadalmi kapcsolatokért és az oktatási munkáért felelős területre 1-1 szakértőt (esetleg 1 pedagógust és 1 tudósítót) kell helyezni. Mindemellett szükség van 2 igazgatási munkatársra is.

9.1.4. Eljárásmenedzsment

A felügyeleti hatóságok számára újdonság jóváhagyó, akkreditáló és tanúsító szervezeti funkciójuk is. Az új feladatokban az a közös, hogy mindegyik esetben közigazgatási eljárást kell lefolytatni. Az eljárást meg kell tervezni, elő kell készíteni, le kell folytatni és közigazgatási döntéssel kell lezárni.

A GDPR 57. cikk (1) bekezdés q) pontja rendelkezik arról, hogy a felügyeleti hatóság elvégzi a magatartási kódexeknek való megfelelést ellenőrző és az adatkezeléseket tanúsító szervezetek akkreditációját. Ezt megelőzően, erre irányuló kérelem alapján meg kell vizsgálnia, hogy a szervezetek eleget tesznek-e a GDPR 41. és 43. cikkének.

A GDPR 40. cikk (5) bekezdése alapján egyesületek és egyéb szervezetek is benyújthatják magatartási kódexük tervezetét az illetékes felügyeleti hatósághoz, amely véleményt bocsát ki arról, hogy a kódex összhangban van-e a GDPR-ral, és amennyiben igen, jóváhagyja a tervezetet.

Ezen túlmenően, a felügyeleti hatóság GDPR 42. cikk (5) bekezdése alapján megvizsgálja az adatkezelő vagy adatfeldolgozó tevékenysége tanúsítására irányuló kérelmét, és amennyiben az adatkezelési tevékenység összhangban van a GDPR-ral, tanúsítványt állít ki.

A tanúsítási, akkreditációs és jóváhagyási eljárások lefolytatásához a felügyeleti hatóságnak előzetesen – tehát 2018. május 25-ig – ki kell alakítania egy a kérelmek kezelésére alkalmas rendszert és eljárásrendet, mivel az említett időpont után minden felügyeleti hatósághoz érkező tanúsítvány kiadására, akkreditációra vagy jóváhagyásra irányuló kérelem. Éppen ezért olyan rendszert és kidolgozott eljárást kell alkalmazni, amelyek alkalmasak a benyújtott dokumentumok ellenőrzésére, és meghatározzák a tanúsítvány kiadásáról, az akkreditációról és a jóváhagyásról való döntés szempontrendszerét.

Ezeknek az eljárásoknak a lefolytatása nem lesz olyan egyszerű, mint ahogy az a GDPR szövegezése alapján tűnhet. Ez inkább azt mutatja, hogy kevés tapasztalat áll rendelkezésre az ilyen vagy ehhez

hasonló hosszadalmas, egymásra épülő folyamatokból (tervezet, egyeztetések, módosítás, kompromisszumkeresés, átdolgozás, vizsgálat, megállapodás) álló, az adatvédelmi szempontoknak való megfelelésre irányuló eljárásokat illetően. Mindez nagy munkaerő-ráfordítást követel a felügyeleti hatóságok részéről.

Hogy milyen gyakran lesz szükség erre a nagy munkaerő-ráfordításra, az jelenleg még nem világos, mert minden az adatkezelők, adatfeldolgozók, egyesületek, a tanúsító és ellenőrző szervezetek önkéntességétől függ. A magatartási kódexek jóváhagyását korábban ritkán kérték, míg a tanúsítványok kiállítása iránt – ott, ahol ezt felajánlották – nagyobb igény mutatkozott. Az ellenőrző és tanúsító szervezetek akkreditációja iránti igény a jóváhagyott magatartási kódexek és a tanúsítási kérelmek számának alakulásától függ. A múltbéli tapasztalatok alapján a magatartási kódexek jóváhagyására és az ellenőrző szervezetek akkreditációjára irányuló kérelmekkel kevésbé kell számolni, ugyanakkor a tanúsítványok kiállítására és a tanúsító szervezetek akkreditációjára irányuló kérelmek száma megemelkedhet. A tanúsítási eljárást illetően bizonytalan, hogy az adatkezelők vagy adatfeldolgozók inkább privát tanúsító szervezetekhez, vagy a felügyeleti hatósághoz fogják kérelmeiket benyújtani.

Minden felügyeleti hatóságnak számolnia kell azzal, hogy tanúsítási, jóváhagyási és akkreditációs eljárást kell majd lefolytatnia, éppen ezért ennek megfelelően kell felkészülnie és minden szükséges intézkedést előkészítenie. Eleinte valószínűleg alacsony lesz az érdeklődés az ilyen eljárások iránt. Ésszerűnek tűnik, hogy a jóváhagyási és akkreditációs eljárásokat egy különálló részleg fogja össze, amelyre 2 jogászt és 1 igazgatási ügyintézőt kell helyezni. Ez a részleg dolgozhatná ki az ellenőrző és tanúsító hatóságok akkreditációjának és a magatartási kódexek jóváhagyásának kritériumait is.

A felügyeleti hatóságon belül létre kell hozni egy csak a tanúsítványok kiadásáért felelős, különálló részleget. Egyrészt egyértelművé kell tenni, hogy a tanúsítás nem sértheti a felügyeleti hatóság egyéb feladat- és hatáskörét, mint ahogyan ezt a GDPR 42. cikk (4) bekezdése is kimondja. Másrészt a tanúsítást versenyjogi okokból kifolyólag külön kell választani attól a részlegtől, amely a felügyeleti hatóságokkal konkuráló privát tanúsító szervezetek akkreditációjáért felelős. Ezt a tanúsító részleget olyan emberekkel érdemes feltölteni, akik kidogozták a tanúsítás kritériumait, eljárását és rendszerét, hiszen a felügyeleti hatóságon belül ők ismerik legjobban ezeket a területeket és ők tudnak a leggyorsabban és legzökkenőmentesebben tanúsítási eljárást lefolytatni. Mindehhez 1-2 adatvédelmi jogászra, 1-2 technikai adatvédelmi szakértőre és 1 igazgatási ügyintézőre van szükség.

9.1.5. Jogorvoslatok, panaszok és szankciók

A GDPR végrehajtásához szükséges munkaerő követelmények kapcsán meg kell említeni a bírósági, bírságolási és jogorvoslati eljárásokat is.

A jövőben igen megnő a valószínűsége annak, hogy a felügyeleti hatóságnak alperesként több közigazgatási bírósági eljárásban kell részt vennie. A GDPR egyrészt több rendelkezést tartalmaz erre vonatkozóan, másrészt viszont a GDPR elvont, hiányos, bonyolult, ellentmondásos rendelkezései értelmezési kérdések felmerüléséhez vezethetnek, amelyeket bírósági eljárások során kell majd tisztázni.

A bírságok számának és összegének emelkedésével a bíróság elé vitt bírságolási eljárások száma is emelkedni fog. Bár a bírósági eljárások lefolytatása a német adatvédelmi törvény 39. § (2) bekezdése alapján továbbra is az ügyészség hatáskörében marad, a felügyeleti hatóság köteles az eljárás előtt és alatt érvekkal ellátni az ügyészséget. Mivel az ügyészség csak a bírságot kiszabó felügyeleti hatóság hozzájárulásával tudja lezárni az ügyet, a felügyeleti hatóságnak nyomon kell követnie az egész bírósági eljárást, hogy dönteni tudjon a hozzájárulás megadásáról. Az ügyészség támogatása és az eljárás nyomon követése igen körülményes lehet és megköveteli a saját jogi álláspont magas szintű és kifinomult jogi alátámasztását.

Az új uniós adatvédelmi szabályozással és az Európai Adatvédelmi Testület megalakulásával a felügyeleti hatóságoknak lehetőségük lesz arra, hogy indítványozóként vagy közreműködőként részt vegyenek az Európai Unió Bíróságának előzetes döntéshozatali eljárásaiban, vagy a szövetségi bíróságoknál kifogást tegyen az Európai Bizottság kötelezettségszegési eljárás indításáról szóló döntései ellen.

Az eljárások minőségi lefolytatása komoly időráfordítást követel a felügyeleti hatóságoktól, és ez igaz a bírságok kiszabására is. Ugyanis ha a jövőben gyakrabban kerülnek kiszabásra bírságok, a bírság kiszabásával és a bírság összegével szemben is gyakrabban fognak bírósági eljárást kezdeményezni. Éppen ezért a bírságok kiszabásánál az adott ügy összes körülményére figyelemmel kell lenni – GDPR 83. cikk (2) bekezdés – és a döntést alaposan meg kell indokolni. Ez igaz a vállalatok esetében is. A megfelelő szankciók alkalmazása érdekében a felügyeleti hatóságnak olykor elemeznie kell a vállalati struktúrákat, hálózatokat, szabályozásokat és a vállalatok globális értékesítéseit is.

A GDPR 77. cikk (1) bekezdése értelmében „minden érintett jogosult arra, hogy panaszt tegyen egy felügyeleti hatóságnál... ha az érintett megítélése szerint a rá vonatkozó személyes adatok kezelése megsérti e rendeletet.” Ez pedig megköveteli, hogy a felügyeleti hatóság panasz-ügyintézési rendszert alakítson ki. A felügyeleti hatóság köteles a panaszt megvizsgálni és feldolgozni, és minderről az érintett személyt a panasz beérkezésétől számított három hónapon belül tájékoztatni. Ha erre nem kerül sor, az érintett a hatóság mulasztása miatt közigazgatási bírósághoz fordulhat.

Ezt a három feladatot érdemes egy különálló részlegnek összefognia, amely így tehát a bírósági eljárások nyomon követéséért, a szankciókat elrendelő döntések összeállításáért és a panasz-ügyintézésért lesz felelős és szorosan együttműködik azzal az adott ügyben illetékes más szervezeti egységgel, amely érdemben részt vesz a bírósági eljárásban, dönt a bírság kiszabásáról és feldolgozza a panaszokat. Az eljárások nyomon követésével és az iratanyagok összeállításával kapcsolatos feladatok azonban erre az új részlegre koncentrálnak, amelyre legalább 2-3 törvényszéki tapasztalattal rendelkező jogászt és 1 igazgatási ügyintézőt kell helyezni.

9.1.6. Szervezeti függetlenség

Amennyiben a felügyeleti hatóság teljesen független legfelsőbb tartományi hatóság lesz, olyan hatósági feladatokat is el kell majd látnia, amelyeket eddig különböző hivatalok láttak el. Ez gazdasági, humánpolitikai és szervezetfejlesztési feladatokkal is jár. Amennyiben szükséges, a felügyeleti hatóság kirendeltségeket is létrehozhat.

9.2. Időbeli megoszlás

Az eddig ismertett tevékenységek a típusfeladatok végrehajtásából adódnak. Bár az ellenőrző és tanúsító hatóságok akkreditációjával, a magatartási kódexek jóváhagyásával és az adatkezelési műveletek tanúsításával kapcsolatos feladatok csak akkor jelentkeznek, ha erre irányuló kérelmet nyújtanak be a hatósághoz, a GDPR célmeghatározásából kifolyólag ezekre is típusfeladatként kell tekinteni.

Ezek a feladatok 2018. május 25-ével, a GDPR alkalmazásának kezdetével, fognak jelentkezni. Addig azonban az ismertett tevékenységekkel kapcsolatos előkészítő munkát el kell végezni, amelyek olykor nagyon szerteágazók lehetnek. Az adatvédelmi hatásvizsgálat koncepciójának kidolgozása során például kézikönyveket, folyamatábrákat, mintákat, formanyomtatványokat és hasonló segédeszközöket is kell készíteni azért, hogy 2018. május 25-től eredményesen el lehessen végezni a hatásvizsgálatot. Az ismertett tevékenységek képzéseket és munkafolyamat-testeléseket igényelnek, figyelemmel az új szabályozási követelményekre. A felügyeleti hatóságnak szinte minden területen új formanyomtatványokat és segédanyagokat kell összeállítania, vagy a meglévőket az új szabályozáshoz

hozzáigazítania. Az új munkatársak képzésének és felkészítésének érdekében ennek minél előbb meg kell történnie.

A GDPR megnevez olyan tevékenységeket is, amelyeket 2018. május 25-ig úgy kell előkészíteni, hogy azokat a GDPR alkalmazásának kezdődatumát követően a lehető leghamarabb végre lehessen hajtani. Ez elsősorban a konkretizáló és kiegészítő jogalkotási folyamatok befejezését érinti, mint pl.:

- az adatfeldolgozási tevékenységek általános szerződési feltételeinek megállapítása a GDPR 57. cikk (1) bekezdés j) pontja és 28. cikk (8) bekezdése alapján;
- a harmadik országokba történő adattovábbítás általános szerződési feltételeinek megállapítása a GDPR 57. cikk (1) bekezdés j) és 46. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján;
- az ellenőrző és tanúsító szervezetek akkreditálásával kapcsolatos szempontok meghatározása a GDPR 57. cikk (1) bekezdés p) pontja, 41. cikk (3) bekezdése és 43. cikk (3) bekezdése alapján
- a tanúsítási szempontok jóváhagyása a GDPR 57. cikk (1) bekezdés n) pontja és 42. cikk (5) bekezdése alapján;
- adatkezelési műveletek típusait tartalmazó jegyzék összeállítása a GDPR 35. cikk (4) bekezdése és 57. cikk (1) bekezdés k) pontja alapján.

Ezek a jogalkotási folyamatok bizonyos jogok gyakorlásának és kötelezettségek teljesítésének az előfeltételei, ezért ezeket a GDPR alkalmazásának kezdődatumáig le kell zárni úgy, hogy a felügyeleti hatóság már 2018. május 25-én vagy nem sokkal ezután tudjon ezekre döntést alapozni.

2018 májusát követően újabb jogalkotási feladatok fognak jelentkezni, mivel a GDPR gyakorlati alkalmazását illetően csak ezután lehet tapasztalatokat gyűjteni és következtetéseket levonni. Következésképp a jogszabályokat többször is hozzá kell majd igazítani a gyakorlathoz, ezt pedig a felügyeleti hatóságoknak kell kezdeményeznie.

A felügyeleti hatóságnak tehát jogalkotói szerepe is lesz, és pótolja, amit az uniós jogalkotó elmulasztott. Mivel mindez majd kötelességével bír a felügyeleti hatóság jövőbeni intézkedéseire nézve, a hatóságnak az összes lehetséges esetet vizsgálnia és értékelnie kell. Ez a jogalkotási tevékenység magas követelményeket támaszt és komoly jogi szaktudást igényel.

Minderre tekintettel ajánlott, hogy a jogalkotási feladatokat ellátó munkatársakat minél előbb munkába kell állítani, azzal, hogy egyrészt 2018. május 25-ig végezzék el a szükséges előkészítő munkát, másrészt ezt követően napi szinten lássák el az ilyen jellegű feladatokat.

9.3. További munkaerő-igény

Ezidáig a GDPR által előidézett munkaerő-szükséglet került bemutatásra. Emellett azonban az új jogalkotói és bírói gyakorlat is további munkaerő-igényeket támaszt.

További munkaerő-igényt eredményez az Európai Parlament és Tanács (EU) 2016/680 irányelve (2016. április 27.) a személyes adatoknak az illetékes hatóságok által a bűncselekmények megelőzése, nyomozása, felderítése, a vádeljárás lefolytatása vagy büntetőjogi szankciók végrehajtása céljából végzett kezelése tekintetében a természetes személyek védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 2008/977/IB tanácsi kerethatározat hatályon kívül helyezéséről. Ezt az irányelvet az átdolgozott német adatvédelmi törvény 2018. május 25-től alkalmazandó 43-79. §-ai ültetik át a bűncselekmények megelőzésével, kivizsgálásával és felderítésével, a büntetőeljárások lefolytatásával vagy büntetőjogi szankciók végrehajtásával foglalkozó szövetségi hivatalok számára. A tartományi hatóságok részére tartományi végrehajtási szabályokat kell alkotni. Az irányelv a GDPR-ra támaszkodik, és ahhoz hasonló változásokat vezet be az érintett hatóságokra nézve. Ebből kifolyólag a felügyeleti hatóságoknak hasonló új feladataik, és így munkaerő-igényeik is lesznek. Mindazonáltal akkreditációval, tanúsítással, magatartási kódexek jóváhagyásával kapcsolatos feladatok nem fognak felmerülni, mint ahogy az Unión belüli átfogó együttműködéssel kapcsolatos feladatok sem.

Ezen kívül további igény jelentkezik a Szövetségi Alkotmánybíróság terrorizmus elleni küzdelemmel összefüggő adatokkal kapcsolatos ítéletének következtében, amelyben a bíróság a titkos adatgyűjtés gyakorlatának független felügyeleti hatóság általi felülvizsgálatát rendelte el. Éppen ezért a felügyeleti hatóság ellenőrzéseket végző állományának létszámát ennek megfelelően kell alakítani.

9.4. A munkaerő-igény teljesítése

A felügyeleti szervek megfelelő működéséhez szükséges személyi állomány biztosítása a szövetségi állam és a tartományok uniós jogi kötelezettsége. A GDPR 52. cikk (4) bekezdése alapján biztosítani kell, „hogy mindegyik felügyeleti hatóság rendelkezésre áll a feladataik és hatásköreik – ideértve a kölcsönös segítségnyújtást, az együttműködést és a Testületben való részvételt – eredményes ellátásához, illetve gyakorlásához szükséges emberi, műszaki és pénzügyi források, helyiségek és infrastruktúra.” Ezzel a kötelezettséggel a GDPR biztosítja rendelkezéseinek tényleges végrehajtását, valamint a felügyeleti hatóságok függetlenségét.

Az ezzel kapcsolatos konkrét lépéseket a Szövetségi Alkotmánybíróság határozta meg: A felügyeleti hatóságokat úgy kell kialakítani, hogy képesek legyenek hatékonyan kiküszöbölni és ellensúlyozni a folyamatosan változó adatkezelés veszélyeit. Ha az adatvédelmi hatóság nem tudja megfelelően biztosítani az alapvető jogokat, az az információs önrendelkezési jog aránytalan sérelmével jár, ez pedig alkotmányosan kifogásolható. Ugyanez igaz az adatvédelemhez való alapvető jogra és annak független felügyeleti hatóság általi biztosítására az Európai Unió működéséről szóló szerződés 16. cikk (2) bekezdése és az Európai Unió Alapjogi Chartájának 8. cikk (3) bekezdése értelmében. Amennyiben a felügyeleti hatóságokat nem úgy alakítják ki, hogy kötelezettségeit és feladatait független hatóságként tudja teljesíteni, a GDPR 52. cikk (4) bekezdésének megsértése miatt kötelezettségszegési eljárás indulhat.

E tanulmány eredményeként, a hatóságok jelenlegi és várható feladatainak megfelelő jövőbeni kialakítását figyelembe véve, a lenti táblázatba foglalt munkaerő-igény állapítható meg:

A táblázatban nincs feltüntetve a 2018. május 25-ig elvégzendő előkészítő munka, mivel az ezzel kapcsolatos feladatokat a táblázatban feltüntetett munkatársakkal is el lehet végezteni. Fontos azonban, hogy az előkészítő munka minél előbb megkezdődjön.

Nincsenek feltüntetve azok a kirendeltségek sem, amelyek a felügyeleti hatóság, mint legfelsőbb tartományi hatóság intézményi függetlenségének szervezeti megvalósításához szükségesek, mivel ez a kérdés csak néhány felügyeleti hatóságot érint, és nagyon függ a helyi viszonyoktól és adottságoktól.

	Jogász	Informatikus	Társadalmi kapcs. / oktatás	Igazgatási / titkársági munkatárs
Felügyelet	3-6	1		
Együttműködés	4-5			2
Kommunikáció	2-3	2-3	2	2
Eljárásmenedzsment	1-2	1-2		1
Jogorvoslat, jogi eljárásokban való részvétel	2-3			1
ÖSSZESEN	12-19	4-5	2	6

A jogorvoslatokkal kapcsolatban meg kell jegyezni, hogy a bírósági eljárások során – az ügy jellegének és jelentőségének függvényében – a jogi képviselőt ellátó ügyvédek megbízása tovább növeli a

költségeket. Emellett, amennyiben más felügyeleti hatóságokkal nem angol nyelven zajlik a kommunikáció, fordítási költségek is jelentkezhetnek.

9.4. Az értékelés szükségessége

Sok esetben nehéz megbecsülni a felügyeleti hatóságok munkaerő-igényét, ezért különösen fontos, hogy az igényeket folyamatosan felülvizsgálják. Még azokon a területeken is, amelyek a felügyeleti hatóság által nyújtott szolgáltatások iránti érdeklődés mértékét nem lehet megbecsülni, indokolt az állomány bővítése, azzal, hogy a tényleges igényeket rövid időközönként felülvizsgálják.

2017. március 2.

A fordítást készítette: Kulitsán Gábor